

چهارشنبه سوری در بیان آیت الله جوادی آملی

به گزارش کلینیک روح درمانی، به مناسبت فرا رسیدن آخرین چهارشنبه سال بخشی از بیانات مرجع عالیقدر آیت الله العظمی جوادی آملی را از نظر می گذرانیم:

تاریخچه چهارشنبه سوری

آیت الله العظمی جوادی آملی با اشاره به تاریخچه این مسئله در بخشی از کتاب مفاتیح الحیات خود به تبیین و روشنگری آن پرداخته و آورده اند: آتش، در ایران قدیم، مقدس و همپایه فرزند اهورا مزدا شمرده می شد، از این رو پیش از نوروز به آتشکده ها می رفتند و آتش برمی افروختند و چون طبق برخی نقلها در ایران هفته نبود، این مراسم در سیمد و شصتمین روز سال (روز بیست و ششم اسفند ماه) برگزار می شد و معتقد بودند در این روز فرّ و رهای (ارواح) نیاکان به زمین فرود می آیند و این آتش برای راهنمایی آنهاست [۱]؛ ولی آتش افروختن و جستن از آن و شادی کردن در کنار آن، ترقّه زدن و منفجر کردن مواد منفجره در چهارشنبه آخر سال، نه برهان عقلی دارد نه دلیل نقلی و نه منفعت ملی و جز خرافه و در مواردی زیانباری غیر قابل جبران چیز دیگری نیست.

در هیچ یک از متون باقی مانده پیش از اسلام اشاره ای به جشن چهارشنبه سوری نشده است. در □□□□□□، کتیبه های عیلامی، هخامنشی، اشکانی و ساسانی و نیز در متون پهلوی و حتی در روایت های مورخان یونانی درباره ایران نیز درباره جشن چهارشنبه سوری مستند و سخنی در دست نیست.

متون دوران پس از اسلام نیز در این باره تقریباً ساکت بوده اند، حتی در آثار محقق دقیقی همچون ابوریحان بیرونی نیز درباره آن توضیحی داده نشده است. نخستین و کهن ترین کتابی که در آن به آتش افروزی در جشن چهارشنبه سوری اشاره شده است کتاب □□□□□□ □□□□□□، اثر ابوبکر محمد بن جعفر نَرشَخی (۲۸۶ - ۳۵۸ ق) است. در این کتاب که به نام □□□□□□ □□□□□□ نیز شناخته می شود آمده است که وقتی امیر منصور بن نوح سامانی در ماه شوال سیمد و پنجاه قمری به ملک نشست، دستور داد که هنوز سال تمام نشده، در شب چهارشنبه

چنانکه عادت قدیم است، آتش عظیم افروختند.

چهارشنبه سوری بر خلاف نظم و امنیت و آسایش

این حکیم متأله چهارشنبه سوری را سنّت سیئه ای قلمداد کردند که نه تنها مبنای عقلی و نقلی ندارد، بلکه بر خلاف نظم و امنیت و آسایش افراد است. ایشان بیان داشتند: این کار سنّت سیئه و ظلم به فرهنگ مردم بزرگ ایران است و نه تنها مبنای عقلی و نقلی ندارد، بلکه بر خلاف نظم و امنیت و آسایش افراد و هموعان است و آزادی آنان را سلب می‌کند و آسیب‌ها و تلفات فراوان در پی دارد. برای نوجوانان و جوانان یک جامعه عیب است که پدران و مادران برای رشد و سلامت آنان از جان و سلامت خود مایه بگذارند؛ ولی آنان بر اثر جهل علمی یا جهالت عملی، خود را بسوزانند و جامعه را نیز در اضطراب فرو ببرند! بلکه زیبنده کشور اسلامی این است که از این سنت زشت دست بردارد و سنت‌های الهی مانند عید فطر، عید قربان، نماز جمعه و... را زنده کند.

امام رضا (سلام الله علیه) فرمود: «خدا رحمت کند کسی را که امر (سنت) ما را زنده کند» و در ادامه افزودند: «اگر مردم زیبایی‌های سخن ما را بدانند از ما پیروی خواهند کرد». [۲]

این مرجع جهان تشیّع همواره در جلسات درس خود نیز، توصیه‌هایی را راجع به این امر به جوانان دارند و اظهار می‌دارند: چهارشنبه سوری حرکتی بر خلاف عقل و شرع است و اگر افراد در آتش‌بازی و ترقه‌بازی چهارشنبه سوری، جایی را بسوزانند، ضامن هستند.

چهارشنبه سوری نه معقول نه مقبول

ایشان بیان داشتند: چهارشنبه سوری را ابطال کنید و به سایر جوان‌ها بگویید این کار نه معقول است نه مقبول، کاری است بر خلاف عقل، بر خلاف نقل، جز ضرر و زیان چیز دیگری ندارد، این همه سنن الهی در عالم هست، این درختکاری‌ها هست، این صله رحم‌ها هست این دید و بازدیدها هست این نشاط‌های معقول و مقبول هست. چرا انسان دست به خطری بزند که مسئولیت دینی و قانونی دارد، خسارت دنیایی و اخروی دارد؟ بی‌خردی یعنی همین، بی‌عقلی یعنی همین!

لذا یک عده‌ای از جوانها عمداً خودشان را به هدر می‌دهند، این برای آن است که جامعه نیست، باصره نیست، ناطقه نیست و انسان حرف حق را نمی‌شنود، وقتی حرف حق را نشنید، عمداً خودش را به هدر می‌دهد و

هیچ منفعتی هم در این کار نیست.

منابع: کتاب گرانسنگ مفاتیح الحیات و سخنرانی در جلسه درس اخلاق و تفسیر معظم له

[۱] . فرهنگ اساطیر، محمدجعفر یاحقی، واژه چهارشنبه سوری.

[۲] . رَحِيمِ اللّٰهِ عِبْدًا اَحْيَا اَمْرًا نَزَا قُلْتُ: كَيْفَ
يُحْيِي اَمْرًا كُمْ؟ قَالَ: يَتَعَلَّمُ عَلْمًا و
يُعَلِّمُهَا النَّاسَ، فَاِنَّ النَّاسَ لَوَ عَلِمُوا
مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبِعُوْنَا (عيون اخبار الرضا(ع)، ج ۱،
ص ۳۰۷).

*اسراء